

ПЕРЕДМОВА

Посібник містить тестові матеріали для підготовки абітурієнтів до зовнішнього незалежного оцінювання. У ньому представлено різнопланові завдання: з вибором однієї правильної відповіді, на встановлення відповідностей, на встановлення правильної послідовності, з короткою відповіддю множинного вибору. До тестових завдань подано правильні відповіді.

Пропоновані завдання дають змогу абітурієнтові перевірити свої знання з історії України й належно підготуватися до виконання тестових завдань зовнішнього незалежного оцінювання.

Виконанню тестових завдань повинно передувати ґрунтовне повторення теоретичного матеріалу. Збірник має універсальний характер і може також використовуватися педагогами для поурочної роботи, складання завдань для уроків узагальнення знань.

Бажаємо успіхів!

10. **Метал, який людина першим використовувала для виготовлення знарядь праці:**
 А бронза Б мідь В залізо Г срібло
11. **Період розвитку первісного суспільства, коли з'явилися релігія та мистецтво:**
 А неоліт Б палеоліт В енеоліт Г неоліт
12. **Частина України, де набула поширення трипільська культура:**
 А Правобережжя В Південь
 Б Лівобережжя Г Слобожанщина
13. **Суспільне досягнення, яке мало місце на території України у період мезоліту:**
 А поява форм первісних релігійних вірувань
 Б використання мікролітів
 В винайдення кераміки
 Г розвиток землеробства та скотарства
14. **Перший метал, що його навчилися обробляти первісні люди, які проживали на території України:**
 А залізо Б мідь В бронза Г срібло
15. **Речові пам'ятки, що могли бути виявлені археологами серед залишків трипільських поселень:**
 А глиняна модель житла
 Б бронзова сокира
 В дерев'яне рало із залізним наконечником
 Г керамічні вироби
16. **Основу відтворювального господарства становили:**
 А землеробство й скотарство
 Б збиральництво й землеробство
 В збиральництво й мисливство
 Г мисливство й рибальство
17. **Період розвитку первісного суспільства, коли з'явилися наскельні малюнки та прикраси:**
 А палеоліт В неоліт
 Б мезоліт Г енеоліт
18. **Заняття первісних людей, що зумовили перехід людей до осілого способу життя:**
 А збиральництво В рибальство
 Б мисливство Г землеробство
19. **Назва групи, якою жили пітекантропи:**
 А стадо В череда
 Б отара Г гурт

20. Укажіть правильне твердження:

- А основою відтворювального господарства було збиральництво й рибальство
- Б археологія — це галузь історичної науки, що вивчає етнічну історію народів
- В в основу археологічної періодизації давньої історії України покладено заняття первісних людей
- Г наслідком винайдення людиною лука й стріл є зростання продуктивності праці мисливців

Завдання на встановлення відповідності**21. Установіть відповідність між поняттями та їхніми визначеннями:**

А протоміста	1 один з основних елементів релігії, жертвопринесення
Б культ	2 попередники сучасних міст у трипільців
В діалект	3 мальоване письмо
Г піктографія	4 походження народу
Д етногенез	

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

22. Установіть відповідність:

А фетишизм	1 маленьке кремінне знаряддя, виконане на пластинці
Б матриархат	2 форма життя роду, за якої особливе місце надавалося жінці
В мікроліти	3 поклоніння предметам неживої природи, які нібито наділені силою
Г неоліт	4 мідно-кам'яний вік
Д енеоліт	

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

23. Установіть відповідність між періодами давньої історії та пов'язаними з ними подіями:

А палеоліт	1 існування трипільської культури
Б неоліт	2 виникнення мікролітів
В мезоліт	3 поява людини розумної
Г енеоліт	4 виникнення перших ремесел
Д бронзовий вік	

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

Завдання на встановлення хронологічної послідовності**24. Установіть хронологічну послідовність:**

- А мезоліт
- Б енеоліт
- В неоліт
- Г палеоліт

1	2	3	4

25. Установіть хронологічну послідовність:

- А перехід від матріархату до патріархату
 Б перехід від привласнювального до відтворювального типу господарства
 В перехід від родової до сусідської общини
 Г перехід від кочового до осілого способу життя

1	2	3	4

26. Установіть хронологічну послідовність:

- А відокремлення скотарства від землеробства
 Б виникнення релігії та мистецтва
 В використання бронзових знарядь праці
 Г поява мікролітів

1	2	3	4

27. Установіть хронологічну послідовність:

- А виготовлення мікролітичних знарядь праці
 Б використання вогню
 В виготовлення керамічного посуду
 Г використання колісного транспорту

1	2	3	4

Завдання множинного вибору**28. Виберіть первісні форми релігії:**

- 1 язичництво
 2 буддизм
 3 тотемізм
 4 магія
 5 фетишизм
 6 шаманство

29. Укажіть назви тварин, яких першими приручила людина:

- 1 собака
 2 кішка
 3 свиня
 4 кінь
 5 індичка
 6 курка

30. Укажіть характерні риси трипільської культури:

- 1 наявність протоміст
 2 використання залізних знарядь праці
 3 поховання у курганах
 4 гончарні вироби розмальовували у вигляді піктографічного письма
 5 основою господарства було землеробство
 6 кочовий спосіб життя

ТЕМА 2. ПЕРШІ ДЕРЖАВИ НА ТЕРЕНАХ УКРАЇНИ

Завдання з вибором однієї правильної відповіді

- 1. Народ на території України, який у давнину називали «молокоїдами»:**
 А скіфи В слов'яни
 Б готи Г кіммерійці
- 2. Першою грецькою колонією на Півдні України вважають поселення:**
 А Борисфеніда В Херсонес
 Б Ольвія Г Пантикапей
- 3. Іраномовний народ, який примандрував із Нижнього Поволжя в причорноморські степи в IX ст. до н. е. й панував тут упродовж двох століть:**
 А скіфи В сармати
 Б кіммерійці Г готи
- 4. Основне заняття скіфів:**
 А орне рільництво В ремесло
 Б кочове тваринництво Г військова справа
- 5. Скіфський курган, у якому знайшли золоту пектораль:**
 А Гайманова Могила В Солоха
 Б Товста Могила Г Чортомлик
- 6. Про який народ ідеться? «Вони розмовляють скіфською мовою, але розмовляють нею з давніх часів погано, бо амазонки не навчилися їх як слід. Що ж до шлюбів, то ось у них так установлено: жодна дівчина не виходить заміж, поки вона не вб'є якогось ворога»:**
 А сармати В гуни
 Б скіфи Г кіммерійці
- 7. Укажіть пріоритетні причини Великої грецької колонізації:**
 А соціальні В політичні
 Б економічні Г культурні
- 8. Давньогрецьке місто-колонія, назва якого перекладається як «щаслива»:**
 А Тіра В Борисфеніда
 Б Ольвія Г Фанагорія
- 9. Давньогрецька колонія, яка знаходилася біля сучасного міста Білгород-Дністровський:**
 А Тіра В Пантикапей
 Б Борисфеніда Г Херсонес
- 10. Особливістю суспільного ладу сарматів є збереження пережитків:**
 А патріархату
 Б матріархату
 В родової аристократії
 Г виборної аристократії

11. Укажіть правильне твердження:

- А сармати перемогли перське військо, яке очолював Дарій I
- Б найвідомішим кіммерійським похованням є Товста Могила на Дніпропетровщині
- В кіммерійці, за легендою, записаною Геродотом, походили від шлюбу скіфів та амазонок
- Г кіммерійці започаткували виготовлення із заліза знарядь праці та зброї

12. Рік, коли на території Боспорського царства відбулося повстання рабів під проводом Савмака:

- А 107 р. до н. е.
- Б 339 р. до н. е.
- В 480 р. до н. е.
- Г 512 р. до н. е.

13. Назва прилеглої до античного міста сільськогосподарської округи:

- А агора
- Б хора
- В акрополь
- Г теменос

14. Давньогрецьке місто-держава, що вціліло після навали кочових народів:

- А Херсонес
- Б Тіра
- В Борисфеніда
- Г Фанагорія

15. Про який народ ідеться? «Значне місце у їхньому побуті посідав розписний керамічний посуд. Це кераміка чорно- й червонофігурних стилів»:

- А греки
- Б сармати
- В скіфи
- Г гуни

16. Свідченням панування скіфів у Північному Причорномор'ї є:

- А стоянки Мізинська, Кирилівська, Фатьма-Коба
- Б поселення Майданецьке, Черняхівське, Зарубинецьке
- В кургани Гайманова Могила, Солоха, Чортомлик
- Г руїни античних міст Пантікапея, Тіри, Ольвії

17. Укажіть правильне твердження:

- А Геродот докладно описав побут і життя готів
- Б Неаполь Скіфський був столицею Великої Скіфії
- В гуни прибули на територію України із заходу
- Г античні міста-держави виникли у результаті Великого переселення антів

18. Народ, який витіснив кіммерійців із причорноморських степів у VII ст. до н. е.:

- А сармати
- Б скіфи
- В готи
- Г гуни

19. Ім'я перського царя, який у 514–512 рр. до н. е. намагався підкорити Скіфію:

- А Дарій I
- Б Дарій III
- В Ксеркс
- Г Кір

20. У мистецтві якого кочового народу набув поширення звіриний стиль?

- А авари
- Б готи
- В таври
- Г скіфи

Завдання на встановлення відповідності

21. Установіть відповідність між грецькими містами та їхнім географічним розташуванням:

А Тіра	1 с. Парутине Миколаївської області
Б Херсонес	2 Севастополь
В Ольвія	3 Білгород-Дністровський
Г Борисфеніда	4 Керч
Д Пантікапей	

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

22. Установіть відповідність між термінами:

А теменос	1 священне місце із храмами та жертовниками
Б некрополь	2 укріплений пагорб у центрі міста з громадськими будівлями
В акрополь	3 базарна площа
Г хора	4 сільськогосподарська округа довкола міста
Д агора	

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

23. Установіть відповідність між датами та подіями:

А VII ст. до н. е.	1 заснування античних міст Феодосії, Херсонеса
Б VII–V ст. до н. е.	2 вторгнення скіфів у степи Причорномор'я
В III ст. до н. е.	3 вторгнення сарматів у степи Північного Причорномор'я
Г V–IV ст. до н. е.	4 розквіт скіфської держави (Велика Скіфія)
Д III ст. до н. е. — IV ст. н. е.	

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

24. Установіть відповідність:

А скіфи	1 іраномовні народи, які жили у Північному Причорномор'ї у IX–VII ст. до н. е.
Б гуни	2 північногерманські племена, які з'явилися у III ст. до н. е. у Північному Причорномор'ї
В готи	3 кочовий народ тюркомовної групи, з'явився у Північному Причорномор'ї у IV ст. н. е.
Г сармати	4 іраномовні кочові народи, які жили у Північному Причорномор'ї у III ст. до н. е. — III ст. н. е.
Д кіммерійці	

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

Завдання на встановлення хронологічної послідовності

25. Установіть послідовність:

- А сармати
- Б скіфи
- В гуни
- Г кіммерійці

1	2	3	4

26. Установіть послідовність:

- А утворення Боспорського царства
- Б повстання скіфів під проводом Савмака у Боспорському царстві
- В війна Боспорського царства з гунами
- Г освоєння грецькими переселенцями Північного Причорномор'я

1	2	3	4

27. Установіть послідовність:

- А «коли вони з'являються кінними загонами, ніякий інший стрій не може чинити опору...»
- Б «одягаються вони у полотняні сорочки або шкури, харчуються сирим м'ясом та корінням...»
- В «на схід від цих скіфів-хліборобів, за річкою Пантікопом, живуть уже скіфи-кочівники, які нічого не сіють і не орють...»
- Г «на голову вони одягають криві шапки, на вкриті волоссям ноги — козячі шкури; взуття вони не носять, бо це утруднює їх крок...»

1	2	3	4

Завдання множинного вибору

28. Укажіть основні заняття кіммерійців:

- 1 торгівля
- 2 рільництво
- 3 скотарство
- 4 ремесло
- 5 будівництво
- 6 військова справа

29. Укажіть назви відомих скіфських курганів:

- 1 Мурзак-Коба
- 2 Майданецький
- 3 Київ-Коба
- 4 Куль-Оба
- 5 Солоха
- 6 Чортомлик

30. Укажіть характерні риси побуту скіфів:

- 1 виготовляли золоті прикраси у звіриному стилі
- 2 мешкали у протомістах
- 3 використовували кам'яний посуд
- 4 виготовляли одяг (штани, куртки, башлики) зі шкіри
- 5 активно використовували ткацькі верстати
- 6 використовували бойові сокири, луки й панцирі

ТЕМА 3. ДАВНІ СЛОВ'ЯНИ НА ТЕРЕНАХ УКРАЇНИ

Завдання з вибором однієї правильної відповіді

1. **Основна галузь господарства східних слов'ян:**
 А скотарство В торгівля
 Б рільництво Г бортництво
2. **Місце відправлення культів у давніх слов'ян:**
 А святилище В городище
 Б капище Г природне середовище
3. **Про кого писав візантійський автор Псевдо-Маврикій? «У них велика кількість різної худоби та зелених плодів, складених у купи, особливо проса та пшениці»:**
 А авари В скіфи
 Б слов'яни Г сармати
4. **Одне з найпоширеніших ремесел у слов'ян:**
 А ювелірна справа В ткацтво
 Б ковальство Г бортництво
5. **Анти та склавини вели боротьбу з:**
 А сарматами В Візантією
 Б Болгарським царством Г массагетами
6. **Розповіді у літописі про Куявію, Славію й Артанію свідчать про:**
 А розвиток великих міст
 Б процес державотворення у слов'ян
 В розподіл слов'ян на племінні союзи
 Г формування нових торговельних шляхів у Східній Європі
7. **Торговельний шлях середньовічного світу, який поєднував Балтійське і Чорне моря:**
 А Залозний В «із варяг у греки»
 Б Великий шовковий Г «Соляний»
8. **Процеси, що характеризують особливості розвитку певного народу:**
 А етнічні В мовні
 Б державотворчі Г культурні
9. **Історики Йордан та Прокопій Кесарійський у своїх писемних джерелах згадують про царів Божа, Ардагаста, Мусолія, полководців Доброгаста, Пирогаста та інших. Вони очолювали державні утворення:**
 А антів В склавинів
 Б венедів Г слов'ян
10. **Зображення божества, що є об'єктом релігійного поклоніння:**
 А тотем В берегиня
 Б ідол Г святилище

- 11. Визначте на основі уривку з документа суспільний устрій слов'ян:**
«Ці племена, слов'яни й анти, не підлягають одній людині, а з давніх-давен живуть у народовладді; тому про все, що для них краще чи шкідливе, вони міркують спільно...»:
- А анархія В військова демократія
 Б монархія Г диктатура
- 12. Давній корінний житель країни чи місцевості:**
- А громадянин В автохтон
 Б індивід Г мігрант
- 13. Назва слов'янського язичницького бога — покровителя блискавок та грому:**
- А Перун В Дажбог
 Б Стрибог Г Симаргл
- 14. Регіон, де за даними Нестора-літописця, розселилися древляни:**
- А Прикарпаття В Київщина
 Б Полісся Г Західна Волинь
- 15. Історик, автор праці «Про походження і діяльність готів»:**
- А Прокопій Кесарійський В Тацит
 Б Йордан Г Пліній Старший
- 16. Пам'ятка літописання, у якій подані найдокладніші відомості про життя слов'ян:**
- А Київський літопис В «Руська правда»
 Б «Повість минулих літ» Г «Повчання дітям»
- 17. Зміни у соціально-економічному житті слов'ян, які сприяли утворенню Київської держави:**
- А запровадження державної релігії
 Б поширення кодифікованого законодавства
 В занепад ролі старійшин і зникнення віче
 Г підвищення продуктивності праці в землеробстві, удосконалення ремісництва
- 18. Волхвами слов'яни називали:**
- А старійшин роду В жерців язичницьких культів
 Б виборних військових вождів Г мандрівників-чужоземців
- 19. Укажіть правильне твердження:**
- А патріархат передував матриархатові
 Б Геродот детально описав життя давніх східних слов'ян
 В білоруси є східними слов'янами
 Г поляни проживали на Західній Волині
- 20. Мавки — це:**
- А співанки, якими дівчата закликали весну
 Б духи, що стерегли житло та його мешканців або навпаки шкодили їм
 В лісові дівчата, які стерегли ліс
 Г дівчата з довгим волоссям, які жили у воді

Завдання на встановлення відповідності

21. Установіть відповідність між племенами та місцем їхнього проживання:

А древляни	1 між Дніпром та Південним Бугом
Б тиверці	2 між Дністром та Карпатами
В уличі	3 між річками Случчю й Дніпром
Г хорвати	4 на Прикарпатті
Д поляни	

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

22. Установіть відповідність між богами та їхніми заняттями:

А Велес	1 бог грому та блискавки
Б Перун	2 бог рослинності
В Симаргл	3 бог худоби
Г Даждьбог	4 бог сонця
Д Ярило	

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

23. Установіть відповідність між поняттями та їхніми визначеннями:

А літопис	1 хронологічний послідовний запис історичних подій
Б культ	2 спільні риси матеріальної культури, виявлені при розкопках
В археологічна культура	3 один з основних елементів релігії, система дій, символів
Г піктографія	4 мальоване письмо, спосіб передачі повідомлення
Д зрубна культура	

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

24. Установіть відповідність між поняттями та їхніми визначеннями:

А капище	1 народні збори у давніх слов'ян, де вирішували громадські справи
Б віче	2 місце для вшанування богів, жертвопринесень
В данина	3 натуральний або грошовий податок, що сплачується підкореними племенами на користь переможця
Г погости	4 внутрішні укріплення у місті за часів Русі
Д дитинець	

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

Завдання на встановлення хронологічної послідовності

25. Установіть послідовність подій:

- А виникнення у східних слов'ян племінних союзів
 Б Велике переселення народів
 В Велике розселення слов'ян
 Г виникнення у слов'ян перших державних утворень

1	2	3	4

26. Установіть послідовність подій:

- А на історичній арені з'явилися слов'яни
 Б виникнення у слов'ян перших держав
 В утворення 14 племінних союзів
 Г утворення Дулібського племінного союзу

1	2	3	4

27. Установіть послідовність подій:

- А утворення слов'янських племінних союзів
 Б похід князя Аскольда на Візантію
 В створення перших держав — Славії, Куявії, Артанії
 Г об'єднання Київської та Новгородської земель в одну державу

1	2	3	4

Завдання множинного вибору

28. Укажіть археологічні культури, які були праслов'янськими:

- 1 зарубинецька
 2 придунайська
 3 черняхівська
 4 трипільська
 5 ямково-шнуркова
 6 шнурково-гребінчата

29. Укажіть слов'янських богів:

- 1 Амур
 2 Зевс
 3 Перун
 4 Велес
 5 Стрибог
 6 Аполон

30. Укажіть назви давніх слов'ян:

- 1 готи
 2 авари
 3 анти
 4 склавини
 5 венеди
 6 варяги